

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.87

28.2.2019.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 86. sednice Komisije za žalbe, održane 28.2.2019. godine, sa početkom u 18 sati na Fakultetu političkih nauka

Prisutni svi članovi Komisije: Stojan Marković, Zlatko Čobović, Vukašin Obradović, Vlado Mareš, Ivana Stjelja, Vera Didanović, Dragan Đorđević, Ljiljana Smajlović, Nevena Krivokapić, Višnja Arandjelović i Željko Bodrožić

Ostali prisutni: Studenti prve godine novinarstva, podnosilac žalbe Milan Korica, njegov advokat Branislav Maksimović, Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

- 1.Razmatranje žalbe Komore javnih izvršitelja na tekst objavljen u dnevnom listu „Informer“
- 2.Razmatranje dve žalbe Samira Tandira na tekstove objavljene na portalu „Sandžačke novine“
- 3.Razmatranje žalbi Usame Zukorlića i Salahudina Fetića na tekst objavljen na portalu „Sandžačke novine“
- 4.Razmatranje žalbe preduzeća „Korni“ i Milana Korice na tekst objavljen na portalu Centra za istraživanje korupcije
- 5.Razmatranje žalbe grupe građana na tekst objavljen na portalu „Petrovac.info.rs“
- 6.Razmatranje žalbe dr Ljiljane Đorđević na tekstove objavljene na portalu „Infovrnjske.rs“

1.Komora javnih izvršitelja podnela je žalbu Savetu za štampu zbog toga što su već u naslovu teksta izvršitelji predstavljeni kao “zelenaši” i “narko-dileri”, koji imaju “žrtve”, čime su, po njima, oklevetani svi članovi Komore. Samim tekstom, po mišljenju podnosioca žalbe, prekršene su brojne odredbe Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Novinarska pažnja. Nevena Krivokapić je, u raspravi, rekla da su javni i izvršitelji i notari relativno nove institucije kod nas i da velikom broju ljudi i dalje nije jasno kako taj sistem funkcionise. Zbog ovakvih napisa u medijima, koji ih etiketiraju kao problematične, često se stiče utisak da su to neki „uterivači dugova“, koji rade nešto nelegalno. Dodala je da, naravno, mediji treba da pišu kad je reč o nekom kriminalnom slučaju, ali

da ovakvi tekstovi doprinose negativnoj predstavi o izvršiteljima u javnosti i tome da se ne razume dovoljno njihova uloga u pravosudnom sistemu. Ljiljana Smajlović je, nasuprot tome, ocenila da nije posao Komisije da brine o imidžu izvršitelja u javnosti, odnosno da ne sme da prilikom odlučivanja polazi od toga da li je javnost stekla loš utisak o izvršiteljima i da li je fer što oni trpe kritike. Novinarima je dozvoljeno da kritikuju njihov rad, kao i pravila po kojima rade, a Komisija treba da utvrdi da li je ta kritika izneta u skladu sa Kodeksom, npr. da li je objavljen i stav druge strane. Zlatko Čobović je ocenio da postoji javni interes da se govori o radu izvršitelja i da u zato u ovom slučaju uopšte nije važno da li je urednik „Informer“ pošao od svog slučaja ili ne. Uostalom, smernica tačke 4, Poglavlja III (Sprečavanje korupcije i sukoba interesa), kaže: „neće se smatrati neprimerenim ukoliko novinar koji u nekoj stvari ima i lični interes, izveštava o toj temi, ako je u pitanju stvar od šireg javnog interesa“. Međutim, način na koji je tema obrađena nije dobar. Iz teksta se stiče utisak da su izvršitelji potpuno autonomni u odlučivanju o visini kamata i tarifa, dok su oni u stvarnosti samo egzekutori, postupaju unutar pravila utvrđenim zakonom. Ako već piše o ovom problemu, „Informer“ je trebalo da piše o tome zbog čega je i kako Vlada predložila, a Skupština donela ovakav zakon po kojem postupaju izvršioc. Dodao je da je Kodeks prekršen i time što naslov ne odražava suštinu teksta. Ivana Stjelja je rekla da se Komora žalila i na to da je prekršena odredba Kodeksa koja se odnosi na zabranu diskriminacije i govora mržnje, ali da toga u ovom slučaju nema, jer kritika rada izvršitelja ne spada u domen zaštite ljudskih prava. Komisija je, nakon toga, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1 i 4 Poglavlja I, 1 i 3 Poglavlja V, kao i smernica u tački 2 Poglavlja II.

2. Samir Tandir, Direktor Agencije za sertifikiranje halal kvaliteta podneo je dve žalbe, navodeći da je portal „Sandžačke novine“, opremanjem preuzetih tekstova, tako da se u naslovu pominju on i agencija na čijem je čelu, iako toga u tekstovima nema, kao i objavljivanjem fotografija iz njegove privatne arhive, tendenciozno želeo da ugrozi kredibilitet Agencije i njegov lični ugled. Komisija je o žalbama vodila objedinjenu raspravu, s obzirom na to da je i odgovor redakcije bio jedinstven. Nevena Krivokapić je, u toku rasprave, rekla da je neprihvatljiv odgovor redakcije da su oni samo preneli tuđe tekstove, jer su, po Kodeksu, odgovorni za sve što objave, te da su morali da provere sve navode pre objavljivanja. Vukašin Obradović je naglasio da su pravila u Kodeksu jasna – to što je tekst preuzet iz nekog drugog medija ne oslobađa urednika odgovornosti za njegov sadržaj. U ovom slučaju, portal je svoje čitaoce doveo u zabludu i time što se u tekstovima ne vidi jasno koji su delovi tekstova preuzeti, a šta su sami dopisali. Dodao je i da među medijima u Novom Pazaru već duže vreme postoji rivalitet, nažalost, ne u tome ko ima kvalitetniji sadržaj, već u međusobnim uvredama. Komisija je u odvojenim glasanjima, odlučila da su u oba teksta prekršene tačke 1, 2 i 5 Poglavlja I.

3. Salahun Fetić i Usame Zukorlić podneli su odvojene žalbe na isti tekst, u kojem su, kako tvrde, iznete neistine i uvrede na njihov račun. Zukorliću je portal objavio demanti, ali on time nije bio zadovoljan, jer se smatrao da treba da bude objavljen u celini. Članovi Komisije su zaključili da

postoji razlika između ova dva slučaja, bez obzira što su žalbe podnete na isti tekst, pa je najpre jednoglasno odlučila da je, u odnosu na Fetića, tekstom prekršena tačka 1 Poglavlja I, a neobjavljivanjem odgovora i tačka 6 Poglavlja IV. Kad je reč o žalbi Usame Zukolića, po oceni Komisije, njegov odgovor je objavljen korektno. Kako je objasnila Ljiljana Smajlović, urednik nema obavezu da objavi svaki odgovor onako kako je poslat, odnosno da pravo na odgovor nije „blanko pravo“. Dodala je da je Zakonom o javnom informisanju i medijima to dobro regulisano i da postoji niz odredbi u kojim slučajevima urednik ne mora da objavi odgovor ili njegove delove. Urednik je dužan da objavi samo delove odgovora kojima se konkretno opovrgavaju tvrdnje iz teksta. Komisija je, potom, jednoglasno odlučila da Kodeks nije prekršen u odnosu na Zukorlića.

4. Preduzeće „Korni“ i njegov vlasnik Milan Koprivica podneli su, preko advokata, žalbu, smatrajući da su spornim tekstom prekršene odredbe Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja i Novinarska pažnja, i to time što je autor teksta izneo neistinite tvrdnje kojima se insinuiira da je podnosilac žalbe stekao prava na katastarskoj parceli pored bioskopa „Voždovac“. Pokušaj dogovora nije uspeo jer najpre podnosilac žalbe nije pristao na objavljivanje intervjua, jer nije bio zadovoljan kako je preneto ono što je rekao, a potom redakcija nije pristala da objavi njegov odgovor na tekst, smatrajući ga uvredljivim. Zlatko Čobović je rekao da je u dilemi da li je prekršen Kodeks, najviše zbog neobjavljivanja demantija. Kodeks u tački 6. Poglavlja IV (Odgovornost novinara), obavezuje novinara da poštuje pravo na odgovor, izvinjenje i ispravku i dužan je da blagovremeno objavi odgovarajuću ispravku. Naveo je da se i u žalbi i u odgovoru na žalbu insistira na predmetu spora, a ne na poštovanju Kodeksa, i istakao da Komisija za žalbe nije sud i ne može da ulazi u analizu pravnih dokumenata i da se bavi ocenama ko je u pravu u sporu koji se vodi, već treba da utvrdi da li je portal postupio u skladu sa Kodeksom. Vlado Mareš je rekao da je tekst dobro napisan i da se iz ponašanja podnosioca žalbe stiče utisak da je on želeo da se tekst ukloni, odnosno da se o ovom slučaju uopšte ne piše, a ne da se čuje i njegova verzija događaja. On je naveo da nije važno da li glavni sagovornik ima lični interes, već da li je relevantan ako zastupa 16 hiljada građana, potpisnika peticije i da pokušaj žalioca da ga diskredituje predstavlja diskreditaciju tih 16 hiljada građana. Istakao je i da se tekst ne bavi preduzećem „Korni“ već radom državnih organa, koji uglavnom „peru ruke“ od svega, te da misli da Kodeks nije prekršen i da je u javnim interesu da se o ovome piše. Vukašin Obradović se nije saglasio sa njim, naglašavajući da su čitaoci uskraćeni za potpunu informaciju o problemu o kojem se piše. Ne ulazeći u to da li glavni sagovornik zaista predstavlja 16 hiljada građana, on je očigledno direktno zainteresovana strana i to je, kako je rekao, čitaocima moralo biti predočeno. Informacija da je on tražio da se sporna katastarska parcela pripoji njegovoj navedena je u odgovoru na tekst, koji nije objavljen, pa se njenim prikrivanjem dovodi u pitanje kredibilitet svega što je napisano. Reč je o važnoj činjenici, koju su novinari morali da provere i da sa njom upoznaju čitaoce, a ako to već nisu uradili, morali su da objave odgovor u kojem se ta informacija ističe. Po završetku diskusije, „za“ odluku da je prekršen Kodeks glasalo je devet članova Komisije, dok su „protiv“ bila dva.

5. Advokat Uroš R. Cvetojević podneo je žalbu, u ime trinaestoro građana iz Petrovca na Mlavi, navodeći da je, spornim tekstom prekršeno više tačaka Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Nezavisnost od pritiska i Novinarska pažnja, te da su na način njegovih klijenata izneta teške uvrede, neistinite i zlonamerne tvrdnje, sa ciljem da se naškodi ugledu svakog od njih pojedinačno. U toku rasprave, Željko Bodorožić je rekao da misli da je Kodeks prekršen i da je ovo primer kad neko ko ne zna, trčeći za pet minuta slave, objavi ovakav spisak. Rekao je da bi lično voleo da zna ko su, ne samo „SNS botovi“, nego svi koji svojim komentarima zagađuju Internet, ali da se to ne može raditi na ovakav način, da se objavljuju fotografije i lični podaci nekih ljudi, bez proveru. Zlatko Čobović je, međutim, rekao on ima drugačiji stav - da smatra da postoji javni interes da se ovakav spisak objavi, a pošto je izvor softver SNS-a, ne sumnja ni u verodostojnost podataka. Dodao je da u tekstu ne vidi zlonamerne uvrede i neistinite tvrdnje, kako je navedeno u žalbi. Posebno je istakao da nije bilo ni pokušaja da se demantuje da su ljudi koji se žale - botovi, ali ipak, smatraju uvredom što je to objavljeno. Biti bot nije nezakonito, ali jeste pitanje morala, pa proizilazi da smatraju kako nije netačno, nije sramota, niti uvreda što su botovi, ali da je uvredljivo da se to javno kaže. Jedino u čemu je, po njegovom mišljenju, prekršen Kodeks, jeste objavljivanje fotografija sa Fejsbuka, čime je prekršeno njihovo pravo na privatnost, tačnije Smernica u Poglavlju VII, koja se odnosi na objavljivanje privatnih zapisa sa društvenih mreža ljudi koji nisu javne ličnosti. Da je prekršeno pravo na privatnost ocenili su i Dragan Đorđević i Nevena Krivokapić, koja je dodala da lično uopšte nije saglasana tom smernicom, jer objave na otvorenim profilima na društvenim mrežama ne treba da se tretiraju kao, recimo, porodični albumi, ali da pravila, takva kakva su, moraju da se poštuju. Ljiljana Smajlović je istakla da se apsolutno ne slaže sa Čobovićem, jer smatra da je prekršen Kodeks time što su, uz fotografije ljudi, objavljene i optužbe i uvrede na njihov račun, za koje nema nikakvih dokaza. Stojan Marković je, nasuprot tome, rekao da je to što je objavljeno verovatno tačno, jer je Petrovac mali grad i svi o svima sve znaju, te da ne vidi šta je uvredljivo u tome kad se napiše da je neko bot. On je, kao i Zlatko Čobović, smatrao da je Kodeks prekršen samo objavljivanjem fotografija. Nakon rasprave, Komisija je, sa osam glasova „za“ i tri „protiv“, odlučila da su prekršene tačke 1 i 2 Poglavlja I, tačka 1 Poglavlja V, kao i tačka 1 Poglavlja VII, odnosno smernica za to poglavlje iz Smernica za primenu Kodeksa novinara Srbije u onlajn okruženju.

6. Dr Ljiljana Đorđević, direktorka Visoke škole primenjenih strukovnih studija u Vranju, podnela je žalbu zbog osam tekstova objavljenih od 16. do 30. januara 2019. godine, kao i zbog načina na koji objavljen demanti rukovodstva škole i Sindikata „Nezavisnost“, odnosno kako je redakcija odgovorila na demanti. Pre početka rasprave, Vukašin Obradović je rekao da će se izuzeti iz diskusije o ovoj žalbi, a da će prilikom glasanja biti uzdržan. On je objasnio da, iako nema nikakve veze sa radom portala „Infovranjske.rs“, koji su osnovali neki od bivših članova redakcije nedeljnika „Vranjske“, taj portal koristi domen ugašenih „Vranjskih“ i ne želi da ostavi mogućnost da bilo ko može da postavi pitanje eventualnog sukoba interesa, kakva god da bude odluke Komisije. U toku diskusije, Nevena Krivokapić je rekla da je njoj u svim tekstovima zasmetalo to pozivanje isključivo na anonimne izvore, kao i što se nigde ne vidi ni da su pokušali da dođu do uprave škole. Rekla je da je šteta da su tekstovi tako napisani, jer je očigledno da se u toj školi nešto dešava i da je bitno da se tako važna tema dobro obradi. Dragan Đorđević je takođe ocenio da su novinari, kao i u slučaju Petrovca na Mlavi, propustili priliku da se ozbiljno pozabave temom od nespornog javnog interesa. Dodao je jasno da u školi postoje problemi, ali da Komisija odlučuje o povredama Kodeksa, te da on misli da

je u ovom slučaju Kodeks prekršen. Zlatko Čobović je, međutim, rekao da je portal objavio demanti, čime je omogućeno da se čuje i druga strana, te da misli da Kodeks nije prekršen. „Za“ odluku da je prekršen Kodeks glasalo je sedam članova Komisije, tri su bila „protiv“, a jedan „uzdržan“, zbog čega odluka nije mogla biti doneta.

Sednica je završena u 20.00 sati.

Zapisnik vodila
Gordana Novaković

Predsedavajući
Stojan Marković